

Popis KA 9 Evaluační a autoevaluační strategie za sledované období říjen 2021 - březen 2022

V monitorovacím období říjen 2021 – březen 2022 byly vzhledem k možnosti prezenční výuky a osobní účasti studentů ve škole realizovány v rámci KA9 aktivity, které byly připraveny v minulých obdobích. Pozornost tedy byla upřena především na Kurzy zážitkové pedagogiky (studenti 1. a 2. ročníků programů Učitelství pro 1. a 2. stupeň a Učitelství pro MŠ). Dále bylo realizované Assessment centrum, kterého se zúčastnili studenti 1. ročníků programů učitelství pro 1. a 2. stupeň ZŠ a Učitelství pro MŠ.

I. úprava stávajících předmětů a vytváření nových (vytvoření inovovaného / alternativního modulu výuky)

I. a) inovace obsahu předmětů zaměřených na reflexe praxí

Vzhledem k tomu, že na školách již probíhá prezenční výuka, mohlo dojít v závěru sledovaného období (únor, březen 2022) k realizaci praxí na programech Učitelství pro MŠ, Učitelství pro 1. st. ZŠ a Učitelství pro 2. st. ZŠ za osobní účasti studentů ve školách. Tomu předcházela osobní setkání s vedením spolupracujících (fakultních) škol a provázejících učitelů na školách s fakultními garanty praxí (leden, únor 2022). V rámci těchto setkání došlo k finalizaci průběhu praxí, jak po organizační stránce, tak i obsahové a reflektivní. Na praxe navazují reflektivní semináře, které jsou uskutečňovány pravidelně každý týden s fakultními garanty praxí, metodiky praxí a učiteli – provázejícími učiteli ze spolupracujících (fakultních) škol. V rámci této aktivity jsou měsíčně realizovány porady a konzultace týmu KA9, kde je evaluován dosavadní průběh zavádění těchto praxí a jejich reflexe. Protože se jedná o pilotní ověření, je kladen důraz na zpětnou vazbu od studentů a provázejících učitelů fakultních škol vzhledem k organizaci těchto praxí a identifikaci případných problémů, které je potřeba pro realizaci asistentských praxí a jejich reflexi v dalších letech minimalizovat. Finální evaluace obsahu, organizace, a především zpětnovazebních mechanismů v rámci asistentských praxí na sledovaných programech proběhne v následujícím období, a to v závěru LS 2021–22 (květen, červen 2022).

Klíčovým úkolem tohoto monitorovacího období byla realizace a průběžné vyhodnocení praxí nastavených v inovovaném modelu v prvním ročníku u Učitelství pro 2. stupeň (Úvodní asistentská praxe) a souvisejícího Semináře k reflexi úvodní asistentské praxe, stejně tak v inovovaném modelu v druhém ročníku Učitelství pro 1. stupeň. Realizace obojího proběhla u Učitelství pro 2. stupeň v předchozím období v nestandardní podobě – vzhledem ke koronavirové situaci a mimořádnému stavu byly jak semináře, tak praxe samotná realizována v on-line systému. Studenti kromě účasti na praxích a seminářích vyhotovovali a odevzdávali Deníky úvodní asistentské praxe, jejich reflexe a rozhovory s vyučujícími byly zdrojem evaluace efektivity inovace.

Ve vyhodnocení garanta předmětu i jednotlivých fakultních mentorů i učitelů z praxe se ukázalo následující:

- studenti byli schopni efektivně pracovat v on-line systémech, vstupovat do interakce s učiteli ve školách i s žáky;

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- studenti se v rámci zadání inovace tohoto předmětu věnovali pedagogickému asistování učiteli, podíleli se na přípravě na výuce, na tvorbě pracovních materiálů, textů pro žáky, úkolů pro školní třídy, testových otázek k vybranému učivu;

- taktéž v rámci vytvořené koncepce předmětu účastnit se náslechnů, následně dílčím způsobem komunikovat s učitelem, vybranými žáky a třídou (např. představovat vytvořené úkoly, pracovní listy, zadávat je ke zpracování a komentovat práci žáků);

- nad rámec koncepce předmětu se praxe ale také proměnila ve vztahu ke společenské odpovědnosti fakulty v koronavirové krizi v individuální doučování žáků, v jejich přímou podporu; tento úkol byl sice mimo předpokládaný koncept a požadoval vyšší úroveň dovedností, vzhledem k jistotě v elektronickém prostředí se však mladým adeptům učitelství dařilo dobře řídit komunikaci a podporovat doučováním žáky, kteří v celkovém systému učitelovy práce s třídou práci nezvládali.

Na základě této reflexe byly projednávány a navrženy úpravy pro další inovaci předmětů zaměřených na reflexi praxí:

- podržet on-line komunikaci se studenty na praxích – pro rychlou a efektivní zpětnou vazbu (realizuje se např. u Učitelství pro MŠ);

- upravit Deník praxí pro další semestr s důrazem na zachycení studenty vytvořených materiálů do sdíleného prostředí (zmapovat v tomto směru potenciál tzv. Portálu praxí)

- posílit vazbu na další předměty pedagogicko-psychologické přípravy s cílem následného využití získaných zkušeností v koronavirem zasažené výuce.

I. b) inovace obsahu předmětů ve vazbě na posílení studentovy schopnosti sebehodnocení

V rámci inovace předmětů, které postupně nastupují do fáze realizace výuky, byly po prvním ověření provedeny následující inovace a zachyceny další úkoly pro jejich rozvoj:

Úvod do pedagogiky, Úvod do pedagogiky a psychologie, Úvod do psychologie

Obsah podle Strategie 2030+ (moderní škola, kompetence a kvality žáka, kompetence obecně, pohled na žáka, učitel a jeho kompetence základ, ŠPP (legislativa, jednotliví pracovníci), RVP - základ, osobnosti pedagogiky 20. stol.), základní přehled (pro následnou praxi), výchova a výchovné přístupy, autorita učitele, komunikace a spolupráce ve škole, příklady "dobrých škol"; téma psychické odolnosti, strategie povzbuzující vnitřní motivaci k učení, učící strategie, psychologie a školní psycholog jako opora učitele. Výstup: Analýza výchovné situace (+anketa, reflexe/úvaha o tom, jak učitel situaci vyřešil) Výstup seminář: Referát/prezentace (osobnosti pedagogiky 20. stol.), reflexe pohledu na výběr učitelské profese; zakončení předmětu: didaktický test.

Úvod do psychologie (MŠ) - představení základních psychologických poznatků, jako podnětů pro výchovu, porozumění utváření osobnosti dítěte, téma emočních kompetencí a psychické odolnosti. Studenti měli možnost v souvislosti s probíranými tématy hodnotit svou osobnost a reflektovat své zkušenosti.

Cíl další inovace: K portfoliím je potřeba studentům pořádně představit co to je, proč to dělají, co vše tam zakládat atd. – vytvořit komplexnější úvod (Úvod do studia učitelství - setkání pro první ročníky)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Úvod do psychologie – vybraná témata z psychologie

Úvod k psychologii, determinace psychiky, paměť, pozornost, myšlení, motivace, emoce, psychologie SŠ (podobné výuce ze SŠ, poznatky z obecné psychologie, základní teorie, zaměření na učení a jeho proces)

Cíl další inovace:

Provázat dotazníky s osobnostním rozvojem, posílit roli mentoringu, zavést komplexnější sebereflexi.

Úvod do studia učitelství

Předmět je rozdělen tematicky na dva bloky. Cílem prvního bloku je uvést studenty do pro ně nového v mnoha ohledech specifického vysokoškolského prostředí. Druhý blok se již dotýká konkrétněji problematiky učitelské profese, tedy jejich budoucího povolání.

Cíl další inovace

Více se zaměřit v úvodním bloku na portfolio a jeho význam pro studenta učitelství.

i. c) inovace předmětů zaměřených na problematiku hodnocení žáka, diagnostiku klimatu školní třídy, hodnocení práce školy

Inovován předmět Teoretický základ učitelství

Integrace více předmětů původního modelu (spec., ped., psych.), 3 hodiny přednáška, 1 seminář (původně realizováno) nový koncept počítá s více vyučujícími na seminář. Potřeba víc propracovat realizaci předmětu. Výstup analýza pedagogické situace (na základě studia již zpracovaných analýz), (doplnit obsah ze stagu), pedagogika - pedagogické myšlení 20. století, učitelská profese, psychologie - pedagogická psychologie (kognitivní faktory učení, sociální faktory, dynamické faktory učení) sociální skupiny, skupinová dynamika; speciální ped. - spolupráce se školním psych., úprava práce učitele pro žáky s SVP (v současnosti cílové skupiny ze spec. ped. - studenti v inovovaném modelu ještě neprošli Bc. speciální pedagogikou)

Cíl další inovace:

Potřeba více aktivizovat studenty, do spec. ped. doplnit diagnostiku (speciálně pedagogická témata přidat do dalšího předmětu – aplikované učitelské přípravy), do budoucna zvážit inovaci obsahu ve složení – pedagogická psychologie, diagnostika, pedagogika a 20 psychologických principů, přidat autoevaluaci)

Pro oblast učitelství pro SŠ byl inovován předmět Pedagogicko-psychologická diagnostika

Inovovaný obsah se koncentruje na to, jaké zvolit přístupy, na etiku učitelových přístupů, rozpracovávají se tři oblasti témat - didaktické testy a hodnocení (znalostí a kompetencí); heterogenita školní třídy, klima třídy, sociometrie; autodiagnostika - sebereflexe; úkol - příprava didaktického testu.

Cíl další inovace:

Zvážit další výstupy do portfolio ve vztahu k absolvovaným praxím.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

V programu Učitelství pro 1. stupeň ZŠ je inovace zaměřena na předmět Pedagogická diagnostika, kde je třeba prohloubit témata hodnocení, a to především formativní, a dále diagnostika rodinného prostředí, která je mimo jiné dávana do kontextu posílení spolupráce a komunikace s rodinou žáka a školou.

Cíl další inovace:

Zaměřit se na využití konkrétních pedagogických situací, které mají studenti možnost zaznamenat v rámci absolvovaných praxí, a ty reflektovat z pohledu pedagogické diagnostiky.

II. systematická podpora studentům s cílem posílit a rozvinout jejich sebereflektivní dovednosti (pilotáž alternativního modelu přípravy studentů)

Vzhledem k možnosti osobní účasti studentů byly postupně v listopadu a prosinci 2021 realizovány Kurzy zážitkové pedagogiky, které byly určeny pro studenty 2. ročníků všech tří programů. Protože se jednalo o studenty, kteří prožili 1. ročník studia převážně v on-line prostředí, bylo při plánování aktivit těchto kurzů cíleno i na to, aby podpořily studenty k překonání handicapů, které mohla vyvolat koronavirová krize, a kterou provázela sociální izolace s minimalizací přirozených sociálních kontaktů nezbytných pro úspěšný a motivační začátek studia. Realizace Kurzů zážitkové pedagogiky, které se konaly v ubytovacích zařízeních mimo fakultu, proběhla pod vedením lektorů zážitkové pedagogiky, a to v několika termínech tak, aby skupinky studentů nebyly příliš početné. Ze závěrečné evaluace těchto kurzů studenty vyplynulo, že uvítali možnost společně v rámci zážitkových aktivit strávit čas a více se poznat a vyzkoušet si aktivity zážitkové pedagogiky. Kurz zážitkové pedagogiky byl současně připraven pro studenty 1. roč. Učitelství pro MŠ a 1. st. ZŠ, a to v prvním týdnu zimního semestru 2021/2022.

Ve stejném období došlo k realizaci Assessment centra, pro jehož realizaci již byly v předchozích obdobích připravené baterie, které byly vybrány tak, aby identifikovaly silné a slabé stránky studentů. Do realizace se zapojili kolegové z katedry psychologie a arteterapie. Před samotnou realizací se tým expertů na diagnostiku v rámci porad dohodl na konkrétní testové baterii a její administraci, a to včetně zajištění nezneužití diagnostických materiálů. Administrace proběhla u všech programů v 1. ročnících v průběhu měsíců listopad a prosinec 2021. Po vyhodnocení byla studentům poskytnuta zpětná vazba, a to vzhledem k povaze jednotlivých částí testové baterie, jak skupinově, tak i individuálně. Výsledky budou dále využívány také v rámci průběžné mentorské podpory, a to při zapojování do povinných a povinně volitelných předmětů vzhledem k identifikovaným potřebám studentů. V rámci Assessment centra bylo využito kromě metody rozhovoru těchto dotazníků – Inventář sociálních kompetencí (ISK), Dotazník typologie osobnosti G-POP a párovány k tomu byly SCIO testů, které studenti absolvovali ke konci roku 2021. Dále studenti zpracovali eseje na téma: Já, budoucí učitelka/ka, kdy studenti uvažovali o sobě jako o budoucím učiteli/budoucí učitelce, o své motivaci k volbě studia, o své dosavadní pedagogické zkušenosti, o svých silných stránkách a osobních výzvách, nad učitelskou profesí, nad očekáváními od pedagogické fakulty a o svém odhodlání nastoupit do praxe.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY